

Ўрнак бўлишни ўрганайлик

16:59 / 19.04.2017 2516

БИСМИЛЛАҲИР РОҲМАНИР РОҲИЙМ

Аллоҳ таолога У зотнинг буюклигига мос ҳамду санолар бўлсин!

Ушбу мақолани ёзишдан ўзимни тийиб турган эдим. Сабаби - мақтаниш бўлиб, риёга айланиб қолишидан чўчиган эдим. Лекин ибрат учун ёзишга қарор қилдим.

Тўрт фарзандимиз бор. Икки қизимни турмушга берганмиз. Олтига набирамиз бор. Учта фарзандимиз олий маълумотли. Тўртинчиси Тошкент Педиатрия Институти талабаси. Ўғлимизни бу йил ёзда уйлантиридик. Оиламизга муносиб келин қидиришдан аввал оиласиб олдик. Ўғлим, онаси ва мен ўтириб, суннатга мувофиқ, тўйининг барча харажатларини келин томонга юкламай, ўзимиз бажаришга, асл урфодатимизга хилоф бўлган, кераксиз, фойдасиз келинсалом, «чаллари» каби тадбирларни қилмасликка, куёвнавкарларнинг ҳашаматли машиналар тўдаси ҳам бўлмаслигига келишдик. Шунингдек, қимматбаҳо дабдабали ресторонлардан ҳам воз кечиб, тўйни ҳовлимида ўтказиш ҳисобига янги оила учун уй жиҳозлари, мебель, гилам ва пардаларни ўзимиз сотиб оладиган бўлдик. Тўй қилишга қарор қилганимиздан кейин ҳам «қиз топиш - аёлларнинг вазифаси», деб ташлаб қўймадим. Балки ўғлимизга муносиб жуфт излашда оиласиб ҳамжихат бўлиб, эр хотин баробар ҳаракатда бўлдик. Аввало бўлажак қудаларнинг дину-диёнатига, дунёқарашига эътибор бердик. Хуллас, совчиликка аёллар билан баробар қатнашдим.

Бир оила ва уларнинг фарзанди биз излаган мезонга мос эканлиги аён бўла бошлагач, ташаббусни қўлга олиб, совчиликка ўзим бориб, қизнинг отаси билантанишиб

келдим. Ёшлар ҳам бир неча бор учрашиб, ўзаро мойиллик билдиришди. Шундан сўнг мен бўлажак қудамизни холи жойда учрашувга таклиф қилдим. Учрашув давомида бўлажак оилани шакллантириш борасидаги фикр-мулоҳазалар алмаша туриб, ўтказиладиган тўй хақидаги оиламизнинг юқоридаги қарорини бўлажак қудамизга баён этдим.

Яъни мен у кишига:

- тўй харажатларини асосан ўз зиммамизга олишимизни;
- келин тушадиган уйни ўзимиз жиҳозлашимизни (парда, гилам, мебель, кўрпа-тўшак кабилар билан);
- урф-одат тусиға кириб қолган фойдасиз тадбирлардан воз кечишимизни;
- шодиёналар тўйхоналарда эмас, балки ўз ҳовлимизда бўлишини;
- шариатга мувофиқ, келинимиз албатта муносиб маҳр беришимизни;
- 200-300 одам йиғиб, қуданикига ошга бормай, ўз ҳовлимизда ош беришимизни ва бу дастурхонга қудаларни таклиф қилишимизни;
- тўй маросимида ортиқча дабдаба учун тўда-тўда машиналар бўлмаслигини;
- чаллари, келинсалом каби ортиқча маросимлардан ҳам воз кечсак яхши бўларди, деган фикрда эканлигимизни айтдим. Қолаверса, бўлажак қудаларимиз рози бўлишса, келинни ҳеч қандай сеп ва совға-саломларсиз, ортиқча сарполарсиз қабул қилишга тайёрлигимиз ҳақида ҳам фикр билдиридим.

Бўлажак қудамизга юқоридаги фикрлар оиласизнинг ўзаро ҳохиш истаклари асосидаги таклифи эканлигини, кейинчалик оиласизда бу масалада кelingга нисбатан салбий фикрлар ёки жоҳилона таънадашномлар бўлмаслигига кафолат беришимни ҳам айтдим. Мақсадимиз шариат қоидаларига амал қилишдангина иборат эканлигини билдиридим. Аммо таклифларимиз мажбурий эмаслигини, қудаларимиз ҳам оиласий маслаҳатлашиб, имконият ва ҳохиш даражасида бу таклифларни қисман бўлса ҳам қабул қилиш ихтиёри ўзларида эканлиги ҳақида келишдик.

Бир ҳафтадан сўнг таклифларимиз қабул қилинганлигига амин бўлгач, тўй ҳаракатларини бошлаб юбордик. Тўй жараёнидаги барча харажатлар, барча маросимлар куёв томонда бўлишини талаб қилсак ҳам, маросимларни ўзаро келишув ва икки томоннинг розилигига кўра ўтказиш кераклиги сабабидан баъзи тадбирларга розилик бердик. Жумладан, эл-юрга маълум қилиш шартлиги туфайли «фотиҳа тўйи» қудаларимизникида ўтказилди. «Фотиҳа»га биз томондан уч киши икки тоғорада таом, оби нон, патир, ҳолва ва сарполар - ҳаммаси бўлиб олтига тугун олиб боришди.

Тўй дастурхонида икки томонда ҳам амру-маъруф ўтказилди. 30-40 одам билан бир-бири мизникига таклиф этилдик. Тўй юбориш, «қалин», «сүт пули» деган нарсалар бўлмади. Тўн кийгазиша ҳам икки-уч киши билан кифояландик.

Биз тўйимизга шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратларини таклиф этдик. Шайх ҳазратлари чиройли маъруза қилиб, унда никоҳ ва унинг қоидалари, хусусан, валийманинг, яъни никоҳни эълон қилиш тўйининг харажатлари куёв томонидан бўлишини эслатиб ўтдилар. Шунингдек, маърузада қуидаги ҳадис баён этилди:

«Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам Билол ибн ал-Ҳорисга: «Билгин!» дедилар. У киши «Нимани билайн, эй Аллоҳнинг Расули?» деди. У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Билгин, эй Билол!» дедилар. «Нимани билайн, эй Аллоҳнинг Расули?» деди Билол. Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар: «Билгинки, албатта, ким мендан кейин менинг амалдан қолган суннатларимдан бирини тирилтирилса, унга ўша суннатга амал қилганларнинг ажрича ажр берилади, амал қилувчиларнинг ажрларидан эса бирор нарса камайтирилмайди. Ва ким Аллоҳни ва Унинг Расулини рози қилмайдиган залолат - бидъатни янгитдан пайдо қилса, унга ўша бидъатга амал қилганларнинг гуноҳича гуноҳ бўлади, лекин уларнинг гуноҳларидан бирор нарса камайтирмайди» (Термизий ривоят қилган).

Ушбу ҳадисни эшитганимдан сўнг, «Аллоҳим! Мени ҳам бир суннатнинг тикланишига сабабчи қилгин. Сўрашда бардавом қилгин, илоҳим. Аллоҳим! Риё кўчасидан узоқлаштиргин. Амин», деб сўрадим.

Белгиланган вақтда куёвнавкарлар келинни олиб келиш учун жўнашди. Никоҳ тантаналари ҳовлимизда бўлиб ўtdи. Келишилганидек, келин тушган уйни ўзимиз жиҳозладик. Қудаларимизнинг талабига биноан, келинимиз ўзи билан унча кўп бўлмаган совға-саломлар, сарполар ҳамда ўртача миқдорда чиннилар билан келди. Никоҳ кечасида совғаларсиз, қисқагина келинсалом ўтказилди, аёлларнинг «сарсон сарпо»сидан ҳам воз кечилди. Қудаларимиз ўша куни келинни қолдириб, уйларига қайтишди. «Ҳафталик» деган маросимни ёшлар ўзлари йўқ қилиб қўя қолишибди. Хурсанд бўлдик. Айтиб ўтиш керакки, бундай ўзгаришларни икки томоннинг розилиги ва ҳамжиҳатлигисиз, сабрматонат ила қаттиятсиз амалга ошириб бўлмас экан. Бунинг учун қудаларимиздан ғоятда миннатдормиз.

Тўйдан кейин келинимиз институтга ўқишига киришга ҳаракат қилдилар, афсуски қабулга атиги ўн балл етмади. Фарзандларимиз қаторига фарзанд бўлиб қўшилган келинимизнинг ҳам олий маълумотли қилиш ниятидамиз, чунки келажак авлодимиз - набираларимизнинг тарбиячиси олий маълумотли бўлиши мақсаддага мувофиқдир.

Ийди Рамазон ҳам жорий «мажбурият»ларсиз ўтди.

Юқорида баён этгандаримиз бу борадаги суннатни тиклашнинг бошланиши, холос. Тўй харажатлари ва қудаларнинг «мажбурият»ларини камайтириш борасида ҳали яна кўпгина ишлар қилиниши керак. Бешиктўй ва катта ошлар мажбуриятидан воз кечиш керак.

Иншааллоҳ, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига амал қилиб борсак, тўйларимиз турли заарли, фойдасиз тадбирлардан тозаланиб, бизга никоҳни неъмат қилиб берган Аллоҳ таолонинг розилигига эриштирадиган ҳақиқий шодиёнага айланажак.

Абу Жамшид

«Ҳақиқат излаб ҳақсизликка учрадим,

Адолат излаб маломатга учрадим,

Меҳр қўйиб bemехрға учрадим», дегувчи бўлсам

Ўн саккиз минг олам Эгаси деди:

«Замондан нолима, соҳиби замон Ўзимман.

Ҳақиқат излама, Ҳақ таъло ўзимман.

Адолат излама, адолатпеша Ўзимман.

Меҳр излама, ўзгадан меҳрибонинг Ўзимман.

Ҳидоятга бошлаб, ардоқловчи Ўзимман,

Маломатга қўйганни жазоловчи Ўзимман,

Истиғфор айтсанг, покловчи Ўзимман,

Шукrona айтсанг, улуғловчи Ўзимман.

Бу дунёдан нолиб ўтма,

Эй бандам! Қўлловчи – Ўзимман».

***

Азозилга тавқи лаънат илиб,

Шайтон лақабин берган ҳасад.

Болага азоб бериб,

Онани бўзлатган ҳасад.

Отани йўлдан уриб,

Болани йиғлатган ҳасад.

Қалбларни тирнаб,

Жигардан айирган ҳасад.

Юракни ўртаб,

Ошиқни совутган ҳасад.

Ёшни қаритиб,

Бошни оғритган ҳасад.

Инсонга сеҳр-жодуни ўргатиб,

Иймондан айирган ҳасад.

Мусулмон ичига ўт қўйиб,

Миллатни қақшатган ҳасад.

Кўзларни кўр қилиб,

Дўзахга қулатган ҳасад.

***

Ақл бериб, ўйлатгувчи Ўзингсан,

Ақлим олиб, үйнатгувчи Үзингсан.

Хайвон сифатин бериб,

Үтлатгувчи Үзингсан.

Құрқаман макрингдан,

Макр ила шайтонни кибрлатган,

Инсонни ҳаволатган,

Хұкми Холиқ Үзингсан.

Беҳисоб неъмат бериб,

Синағувчи Үзингсан.

Неъматларинг бир-бир яшириб,

Бўзлатгувчи Үзингсан.

Яратгувчи Үзингсан,

Яшнатгувчи Үзингсан,

Бебош бандангман, раҳм қил,

Муҳтож этма ўзгага,

Ўзгага бош эгмасман,

Қулингман, раҳм қил!

Қаддим букма олақарғага,

Умиди бор бандангман,

Ҳидоят бер мендек ожиз бандага

****

Дўст қилганда ҳасад,

ўйлади юрак.

Қўни-қўшни қилганда ҳасад,

үйнади юрак.

Қориндош қилганда ҳасад,

үқинди юрак.

Касбдош қилганда ҳасад,

әзилди юрак.

«Шогирдман» дея маккор қилганда ҳасад,

түкилди юрак.

Бою камбағал қилганда ҳасад,

тошди юрак.

Маънавияти пастлигин кўрганда барчасин

ачинди юрак.

Ҳеч бирига ўхшамасин англаб,

шукроналар қилди юрак...